

EU:n perustuslain analysointia, 5.7.2007

Huippukokouksessa juhannuksen aikaan Brysselissä EU:lle hyväksyttiin Saksan ehdotus unionin ensimmäiseksi perustuslaiksi.

Se tekee unionista entistä enemmän liittovaltiomuotoisen valtioliiton.

Kun EU-kansalaiset ovat osoittaneet suurta vastarintaa perustuslakia (ja myös EU:n liittovaltioitsemista) kohtaan, uudessa esityksessä nähdään paljon vaivaa sen seikan korostamiseksi, että kyseessä ei ole perustuslaki, vaikka nimenomaan siitä on kysymys; onhan esitys kaikilta keskeisiltä osiltaan samansisältöinen kuin se kansanäänestyksissä kuollut perustuslaki, jota kutsuttiin avoimesti perustuslaiksi.

Näin tehdään, jotta vältettäisiin kansanäänestykset. Sitä riskiä ei enää oteta, että jossakin suuressa maassa kansa päästettäisiin ottamaan kantaa ja äänestämään jäsenmaiden lakeja ylemmästä EU:n perustuslaista.

Yhteisö rakenne murretaan

Uusi esitys koostuu kahdesta osasta: "sopimuksesta Euroopan unionista" ja "sopimuksesta unionin toiminnasta". Sen lisäksi perustuslakia täydennetään hylättyyn esitykseen liitetyillä vanhoilla pöytäkirjoilla, jotka ovat (perustus)lainvoimaisia tekstejä. Mukaan liitetyt julistukset ovat vain poliittisia tahdonilmaisuja, mutta tarpeellisia perustuslain myynti- ja markkinointityössä.

Perustuslailla EU "unionioidaan". Siitä tulee oikeushenkilö, eli se voi ruveta tekemään kansainvälisiä sopimuksia omissa nimissään. Nykyisin sopimuksia tehdään Euroopan "yhteisön" nimissä. Perustuslailla vanha "Euroopan yhteisö" heitetään roskakorin.

Unionin toimivallan on aikaisemmin määritellyt ns. pilarijako, jonka mukaan EU:lla on ollut toimivalta I pilarin yhteisöasioissa. Ne ovat olleet komission yksinomaisessa toimivallassa, eikä niiden suhteen ole tunnettu vallan jakoa ns. subsidiariteetti- eli toissijaisuusperiaatteen mukaan. Muissa kuin I pilarin asioissa komissiolla on toimivaltaa vain jos suunniteltuja tavoitteita ei voida saavuttaa kansallisesti.

Perustuslaissa EU:lle annetaan toimivaltaa vanhojen sopimusten mukaan sille kuulumattomissa II pilarin (ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoltiikka) ja III pilarin (vapaus-, turvallisuus- ja oikeusalue) asioissa. Nyt jäsenvaltiot luovuttavat EU:lle valtaa näissä valtioiden täysivaltaisuuden kannalta erittäin herkissä asioissa.

"Kansallinen turvallisuus" kirjataan kuitenkin jäsenmaiden yksinomaiseen toimivaltaan.

Perustuslain luonteen vähättelyä

Kun ongelma on poliittisen eliitin näkökulmasta ollut se, että kansalaiset kokivat vanhan esityksen uuden supervaltion perustuslaiksi, Saksan esityksestä perustuslaista poistetaan "perustuslain" nimen ohella muitakin selviä viitteitä liittovaltioon ilman että poisto muuttavat asiasisältöä.

Unionin ulkoministerin nimike muutetaan ja häntä kutsutaan "unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaksi edustajaksi". Lakien ja puitelakien sijasta puhutaan taas vanhoista "asetuksista", "direktiiveistä" ja "päätöksistä", vaikka kysymys on edelleen samoista laeista ja

puitelaeista kuin vanhassakin esityksessä.

Unionin symbolit (lippu, hymni ja motto) poistetaan perustuslaista; voidaanhan niitä käyttää symboleina ilman mainintaakin. Symboleista rahayksikkö euro on kirjattu unionin tavoitteisiin. Kansallispäivän (9.5) poistamisesta ei ole teksteissä mainintaa.

Hylätyssä esityksessä oli artikla EU:n lakien ensisijaisuudesta kansallisiin lakeihin nähden. Sitä ei kuitenkaan välttämättä tarvitse mainita perustuslaissa, koska EU-lait ovat vakiintuneen tulkinnan mukaan jäsenmaiden lakeja ylempiä ilman sen asian auki kirjoittamistakin. Ensisijaisuus on hoidettu käytännössä EU-tuomioistuimen (nykyisen EY-tuomioistuimen) päätöksiin, ja asiasta laaditaan varmemmaksi vakuudeksi perustuslakiin liitettävä julistus, jossa todetaan sekä EU-lakien että tuomioistuimen tapauskohtaisten päätösten ensisijaisuus.

Perusoikeuskirja

EU:ssa aikaisemmin valmistellun ja hyväksytyn perusoikeuskirjan jättäminen pelkäksi tekstimaininnaksi sen sijasta, että se oli hylätyssä esityksessä liitetty kokonaisuudessaan perustuslain II osaksi, merkitsee perustuslain minisopimus-luonteen korostamista ja sen oikean luonteen kätkemistä. Perustuslain ja siihen liitettävien julistusten mukaan se on kokonaisuudessaan (perustus)lainvoimainen (paitsi Englannissa, joka sai vapautuksen sen soveltamisesta eli ns. opt-outin).

Perustuslakiin liitetään uusi julistus, jonka mukaan perusoikeuskirja ”ei anna unionille minkäänlaista uutta valtaa tai tehtävää”, joten sen merkitys on ennen muuta symbolinen (ja demareiden vaatima kosmeettinen) toimenpide unionin yleisen hyväksyttävyyden lisäämiseksi. Se ei lisää käytännössä EU-kansalaisille uusia vapauksia tai oikeuksia, joita unioni ei pysty kenellekään takaamaan.

Kun perustuslaki tekee mahdollisesi unionin liittymisen Euroopan neuvoston yleissopimukseen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelusta, minkä tekee mahdolliseksi sen uusi oikeushenkilöllisyys, perusoikeuskirja saattaa aiheuttaa ongelman EU-kansalaisten oikeuksien ja vapauksien tulkinnassa: EU:n Luxemburgin tuomioistuin saattaa ottaa liberaalisemman tulkitsemislinjan kuin Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin Strasbourgissa.

Kansalliset parlamentit menettävät valtaansa

Perustuslaki vähentää kansallisten parlamenttien valtaa ottamalla jäsenmailta (ja niiden parlamenteilta) pois veto-oikeuden 51:ssä - federalistien laskutavan mukaan jopa 77:ssä - uudessa asiaryhmässä, vie niiltä täysivaltaisuuden ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa ja tekee niistä kumileimasimia EU:n toimivaltaan yhä suuremmassa määrin siirrettävissä oikeusasioissa.

Perustuslakia kuitenkin myydään sellaisessa paketissa, että sen sanotaan lisäävän kansallisten parlamenttien valtaa!

Se lisää vain ylikansallisen europarlamentin valtaa tekemällä siitä lainsäätäjän mainituissa 51-77 uudessa asiaryhmässä kansallisten parlamenttien sijasta ja myös budjettiasioissa, mutta kotiparlamentit ovat suuria häviäjiä..

Kansalliset parlamentit saavat vain oikeuden tulkita subsidiariteettia eli sitä, ehdottaako lakialoitemonopolinsa säilyttävä komissio liian pitkälle menevää toimivallan keskitystä unionille. Ne eivät voi tulkita komission aloitetta vallan liiallisesta keskittämisestä yksin, vaan niiden on saatava tulkintansa tueksi puolet EU:n parlamenteista (ilmeisesi näin, mutta asia on ilmaistu asiakirjoissa epäselvästi; ennen riitti asian riidanalaistamiseen kolmannes parlamenteista). Vaikka kaikki nämä parlamentit olisivat samaa mieltä liiallisesta vallankeskityksestä, komission ei silti tarvitse muuttaa alkuperäistä esitystä.

Uutta on se, että komission lakialoite voidaan lopullisesti hylätä, jos 55 % jäsenmaista neuvostossa tai puolet europarlamentin äänestyksen äänistä sitä vaatii. Mahdollisuus on lähinnä teoreettinen eikä liity suoraan kansallisten parlamenttien valtaoikeuksiin.

Institutionaaliset muutokset

Toimielimiä koskevat muutokset tulevat voimaan sellaisinaan siinä muodossa kuin ne oli kirjoitettu hylättyyn perustuslakiin: valtionjohtajien Eurooppa-neuvostosta tulee EU:n toimielin (mikä keskittää valtaa huipulla), sen yhteyteen luodaan uudenlainen EU:n presidentin toimisto, neuvoston puheenjohtajuutta ei enää kierrätetä maiden kesken entiseen malliin, komission jäsenlukua pienennetään eivätkä jäsenmaat saa enää pysyvää omaa komissaaria ja EU:lle tulee oma ulkoministeri eli ”korkea edustaja”, jonka alaisuuteen ruvetaan rakentamaan EU:n yhteistä ulkoasian- ja diplomaattihallintoa.

Suurin kiista huippukokouksessa syntyi Puolan asettua vastustamaan oman äänivaltansa alentamista.

Sen johdosta perustuslaissa säilyi hylätyn esityksen malli kaksoisenemmistöstä: esityksen on saatava taakseen hyväksytyksi tullakseen 55 % jäsenmaiden lukumäärästä ja 65 % niiden yhteenlasketusta väkiluvusta.

Tässä ei käydä taistelua niinkään lakien hyväksymiseen tarvittavasta enemmistöstä vaan vähemmistöstä eli niiden hylkäämiseen riittävän veto-oikeuden kriteereistä. Puolalle oli tärkeä säilyttää mahdollisuus sille myönteellisen maaryhmän veto-oikeus vuosien 2014-2020 budjettiraameihin.

Väkilukukriteeri antaa veto-oikeuden kolmelle suurelle jäsenmaalle täydennettynä yhdellä pienellä eli siis neljälle maalle. Kun nykyisin määräenemmistöpäätökset tehdään Nizzan sopimuksessa vahvistettujen äänimäärien mukaan, järjestelmä

suosii Puolaa ja lisää sen mahdollisuutta veto-oikeuden käyttöön yhdessä "uuden Euroopan" samanmielisten maiden kanssa (Venäjää vastaan).

Perustuslakiin kirjattava kompromissi on, että vanhaa järjestelmää käytetään 1.11.2014 saakka ja vielä senkin jälkeen 31.3.2017 saakka, jos yksikin jäsenmaa sitä vaatii.

Unionin ulkopolitiikka ja militarisoiminen

EU saa perustuslaissa jäsenvaltioilta lisää toimivaltaa yhteiseen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan säilyttämällä hylätyn perustuslain niitä asioita koskevat määräykset lähes muuttumattomina.

Se merkitsee, että unionin perustuslaki on täysin Nato-yhteensopiva ja palvelee Naton asettamia sotilaallisia tavoitteita, joihin liittyen unionin tavoite on "asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka voi johtaa yhteiseen puolustukseen".

Sellaisenaan säilyvät määräykset "pysyvästä rakenteellisesta yhteistyöstä", joka velvoittaa jäsenmaat lisäämään varustelumenojaan. Rahaa ei käytetä lisää "puolustukseen" vaan sitä "vaativampiin tehtäviin", joita edustavat - ilman perustuslain hyväksymistäkin - käyttöön otetut EU:n isku- eli taistelujoukot. Ne voivat toimia kansainvälisoikeudellisessa katsannossa laittomasti ilman YK:n mandaattia. Kun perustuslaissa sanotaan toimittavan YK:n "peruskirjan periaatteiden mukaisesti", se on kiertoilmaisu sille, että voidaan toimia tarvittaessa myös laittomasti: ilman YK:n mandaattia.

Vapaus-, turvallisuus- ja oikeusalue

Erittäin merkittävät kansallista täysivaltaisuutta murentavat määräykset koskevat unionin valtuuttamista toimimaan yhteisen oikeusalueen puolesta. Englanti neuvotteli itselleen - ja Irlannille sen niin halutessa - vapautuksen tästäkin perustuslain osiosta.

Kummallinen uutuus on erityismääräys - Puolan tahdosta - perheoikeuden erikoisasemasta (homoparien pelossa) EU:n yhteisessä lainsäädännössä: siihen jäsenvaltioille jää veto-oikeus - jonka ne menettävät monissa rikos- ja rangaistusasioissa. Tulee tuomioiden vastavuoroinen tunnustaminen, rikosten minimirangaistukset, EU:n yleinen syyttäjä ja poliisiyhteistyö. Vain jos uhattuna on jäsenmaan rikosoikeusjärjestelmä, se voi vedota valtionpäämiesten Eurooppa-neuvostoon, joka voi palauttaa asian asianmukaisen neuvoston käsittelyyn vain konsensuksella.

Jos jotkut jäsenvaltiot vastustavat nopeaa etenemistä oikeusasioiden yhteisöllistämisessä, otetaan myös näissä asioissa käyttöön "tiivimmin yhteistyön" menettely, jossa yhdet voivat harmonisoida lakejaan ilman että kaikki jäsenmaat ovat menettelyssä mukana.

Täysimittainen perustuslaki

Kun tarkastellaan uutta perustuslakia kokonaisuutena, se ei keskeisiltä osiltaan poikkea hylätystä esityksestä.

Sitä on laihdutettu ja ehostettu, jotta voitaisiin puhua minisopimuksesta. Sitä tarvitaan sitä varten, että vältetään kansanäänestykset - joiden puolesta yritetään käynnistää eurooppalainen kansanäänestysliike: www.x09.eu

Vain kosmetiikkaa on se, että perustuslakiin on lisätty mainintoja ilmastonmuutoksesta ja energiasolidaarisuudesta, mutta nämä lisäykset on otettu mukaan markkinointitarkoituksia varten.

Samaa perustuslain myyntityötä ovat sen yhteydessä esitettävät puheet aivan toisesta asiasta: kännykkäpuhelimien verkkovierailumaksujen alentamisesta EU:ssa säädetyn määräaikaisen lain perusteella. Samaa sarjaa on Ranskan presidentin Nicolas Sarkozyn saama muutos unionin tavoitteisiin, josta otettiin pois vapaa ja rajoittamaton kilpailu. Se jäi niin moneen kohtaan jäljelle, että sen ensisijaisuudesta ei synny laillista epäilystä.

Halutaan sulkeutua EU-kansalaisten suosioon - heidän pelossaan.

On alkamassa hillitön europropaganda perustuslain puolesta.